

โครงการพัฒนาพื้นที่ห้วยลาน อันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดเชียงใหม่

ข้อมูล ณ วันที่ 2 กรกฎาคม 2568

ความเป็นมา

เมื่อวันที่ 16 กุมภาพันธ์ 2530 พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ได้เสด็จพระราชดำเนินไปยัง ห้วยลาน บ้านปาง ตำบลออนใต้ อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ ทรงวินิจฉัยความเหมาะสมของสถานที่ที่จะก่อสร้างอ่างเก็บน้ำ เพื่อส่งน้ำไปให้พื้นที่เพาะปลูกของราษฎรหมู่ที่ 1 (บ้านป่าเหียง) หมู่ที่ 2 (บ้านโฮ้ง) หมู่ที่ 4 (บ้านป่าแจะ) หมู่ที่ 5 (บ้านริมออนใต้) หมู่ที่ 6 (บ้านแม่ผาแพน) หมู่ที่ 7 (บ้านป่าตึง) หมู่ที่ 8 (บ้านปาง) หมู่ที่ 9 (บ้านป่าห้า) ตำบลออนใต้ และพื้นที่บางส่วนของตำบลแช่ช้าง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ และทรงมีพระราชกระแสรับสั่ง

“...ให้กรมประมงพิจารณาดำเนินการจัดตั้งสถานีประมงขนาดเล็ก และแพร่พันธุ์ปลาในอ่างเก็บน้ำห้วยลาน เพื่อเป็นการขยายพันธุ์ปลา และแจกจ่ายให้ราษฎรในหมู่บ้านบริเวณนี้ โดยพิจารณาจัดตั้งในรูปของกลุ่มผู้เลี้ยงปลา เพื่อประโยชน์ในการบริการการจับปลาและเลี้ยงปลาเป็นอาชีพ...”

ต่อมาเมื่อวันที่ 5 มีนาคม 2530 พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ได้เสด็จพระราชดำเนินไปยัง โครงการอ่างเก็บน้ำแม่ผาแพน ตำบลออนใต้ อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ ทรงมีรับสั่งให้ดำเนินการพัฒนาพื้นที่ห้วยลาน โดยให้สำนักงานเร่งรัดพัฒนาชนบท กรมป่าไม้ และกรมประมง เป็นผู้รับผิดชอบตามแต่ลักษณะงาน และทรงมีพระราชกระแสรับสั่งถึงอ่างเก็บน้ำห้วยลานที่มีพระราชดำริไว้แล้ว เมื่อวันที่ 16 กุมภาพันธ์ 2530 ความว่า “...โครงการอ่างเก็บน้ำห้วยลาน มีความเหมาะสมมาก ที่จะดำเนินการทั้งในด้านการจัดหาน้ำให้แก่พื้นที่เพาะปลูก และในการจัดตั้งสถานีป่าไม้และสถานีประมงขนาดเล็กในพื้นที่นี้ และขอให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้หารือและกำหนดแผนงานให้สอดคล้องเกื้อกูลกันต่อไป ในเรื่องป่าไม้และประมงนั้น ขอให้นำผลการทดลองของศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้ฯ มาดำเนินการ เพราะศูนย์ศึกษาพัฒนาห้วยฮ่องไคร้ฯ มีการดำเนินการในเรื่องของป่าไม้และการประมง และมีวัตถุประสงค์ที่จะขยายผลการทดลองที่เห็นว่าเหมาะสมแล้วให้เป็นประโยชน์แก่พื้นที่อื่น ๆ ต่อไป...”

เมื่อวันที่ 22 กุมภาพันธ์ 2532 พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ทรงมีพระราชดำริว่า “...การจัดตั้งหน่วยผลิตพันธุ์ปลาขึ้น ณ ที่นี้ นับว่าเป็นการเหมาะสม ซึ่งได้ใช้น้ำจากต้นน้ำโดยตรงในการดำเนินงาน และจะเป็นสถานที่อบรมการเลี้ยงปลาให้แก่ราษฎรในหมู่บ้านบริเวณนี้ ทั้งในรูปการจัดตั้งกลุ่มผู้เลี้ยงปลาและการบริการการจับปลาที่ถูกต้อง โดยมีหน่วยผลิตพันธุ์ปลาให้การสนับสนุนพร้อมอยู่แล้ว โดยที่ราษฎรไม่ต้องดำเนินการเพาะขยายพันธุ์ปลาเอง เนื่องจากพื้นที่แห่งนี้อาจมีปริมาณน้ำไม่เพียงพอที่จะดำเนินการเพาะขยายพันธุ์ปลาของราษฎรเอง พร้อมกันนี้ขอให้ทางราชการนำผลการบริการการจับปลาและการเลี้ยงปลาขยายไปยังพื้นที่อื่น ๆ ต่อไป...”

วัตถุประสงค์

1. เพื่อถ่ายทอดความรู้และเทคโนโลยีด้านการประมง
2. เพื่อส่งเสริมอาชีพการเลี้ยงสัตว์น้ำไว้บริโภคในครัวเรือน
3. เพื่อจัดการและบริหารแหล่งน้ำต่าง ๆ ที่มีอยู่ให้ได้ผลประโยชน์สูงสุด
4. เพื่อแนะนำให้เกษตรกรในหมู่บ้านได้รู้จักการบริหารการประมงอย่างถูกวิธี
5. ส่งเสริมแนะนำให้เกษตรกรในพื้นที่โครงการที่รับน้ำได้รู้จักวิธีการเลี้ยงปลาที่ถูกหลักทางวิชาการ

เป้าหมาย

ถ่ายทอดความรู้และเทคโนโลยีด้านการประมง จำนวน 60 ราย
- ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ

หน่วยงาน

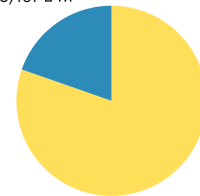
ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืดเชียงใหม่
กองโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริและกิจการพิเศษ

ผลการดำเนินงานปี 2568

กิจกรรม	หน่วย	แผน	ผล	%
1. ถ่ายทอดความรู้และเทคโนโลยีด้านการประมง - การเลี้ยงปลาในบ่อดิน (ปลาไน ปลาช่อน ปลาดุก ปลาตะเพียนขาว)	ราย	60	60	100

ผลการเบิกจ่ายปี 2568

คงเหลือ
26,481 บาท

80.34%

เบิกจ่าย
108,219 บาท

งบประมาณ (บาท)	เบิกจ่าย (บาท)	คงเหลือ (บาท)	% เบิกจ่าย
134,700	108,219	26,481	80.34

การต่อยอดขยายผลสู่ชุมชน

มีเกษตรกรจำนวน 1 ราย สนใจนำความรู้จากการถ่ายทอดความรู้และเทคโนโลยีการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำไปประกอบอาชีพ โดยต่อยอดจากกิจกรรมที่ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืดเชียงใหม่ส่งเสริม ไปดำเนินการเลี้ยงหอยขมในบ่อปลา เลี้ยงปลาไนในบ่อดินและร่องสวน เลี้ยงกบในบ่อดิน และมีการเพาะเห็ดนางฟ้าเพื่อเป็นอาหารเลี้ยงปลา นำไปสู่การต่อยอดเป็นเกษตรกรต้นแบบในพื้นที่ห้วยลาน โดยมีผลผลิตสัตว์น้ำเฉลี่ย 124 กิโลกรัม/ปี ใช้บริโภคในครัวเรือน 86 กิโลกรัม และสามารถนำไปจำหน่ายเป็นรายได้เสริม 38 กิโลกรัม คิดเป็นเงิน 2,100 บาท/ปี

เป็นการนำศาสตร์พระราช “ระเบิดจากข้างใน” มาประยุกต์ใช้ โดยเจ้าหน้าที่คัดเลือกเกษตรกรที่มีความสนใจด้านประมง และถ่ายทอดความรู้ด้านการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำแก่เกษตรกร จนมีผลผลิตไว้บริโภคและจำหน่าย เกษตรกรจึงมีความต้องการหาพันธุ์สัตว์น้ำชนิดอื่น ๆ มาเลี้ยงด้วยตนเอง

ข้อค้นพบ -

ข้อเสนอแนะ -

ตัวชี้วัด

กิจกรรมถ่ายทอดความรู้และเทคโนโลยีด้านการประมง

- เชิงปริมาณ : เกษตรกรได้รับความรู้ด้านการประมง จำนวน 60 ราย
- เชิงคุณภาพ : เกษตรกรมีผลผลิตเฉลี่ยสัตว์น้ำเพิ่มขึ้นร้อยละ 3

งบประมาณ 134,700 บาท

